

Att lita på andra människor

Berättelse

I Sverige är det vanligt att man litar på andra människor. Många föräldrar lämnar barnvagnen utanför ett kafé. Föräldern går in och dricker kaffe. Barnet sover ute i vagnen. Föräldern tror att allt är kvar när hen kommer ut. På landet finns det ibland små bord vid vägen. Där säljer någon ägg eller bär. Bordet är obevakat. Det finns ingen som passar det. Man lägger pengarna i en låda och tar varorna. Det här är exempel på social tillit. Det betyder att man litar på människor i allmänhet, inte bara på familj och vänner.

Forskare har mätt tilliten i Sverige i många år. SOM-institutet vid Göteborgs universitet frågar människor. De har gjort det sedan mitten av 1990-talet. De frågar hur mycket man kan lita på andra. Svaren visar att tilliten är hög i Sverige. Därför kallar forskarna Sverige ett "höglitarland". Sverige och de andra länderna i Norden ligger högt i världen.

Men det betyder inte att alla litar på alla. Tilliten är ett genomsnitt. Det är ett medelvärde för många människor. Tilliten är inte lika hög hos alla. Hos vissa grupper är den lägre. Och man kan så klart bli lurad ibland, också i Sverige.

Varför är tilliten hög? Det vet ingen helt säkert. En vanlig förklaring är att Sverige har små skillnader mellan människor. En annan är att myndigheterna behandlar alla lika. Men forskarna är inte helt överens. Därför ska man vara försiktig med svaret.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
lita på	tro att någon är ärlig och gör rätt
tillit	när man litar på andra människor
social	något som handlar om människor tillsammans
i allmänhet	de flesta människor, inte bara några få
obevakad	utan någon som passar eller vaktar
forskare	en person som studerar och söker fakta
mäta	ta reda på hur mycket något är
höglitarland	ett land där tilliten är hög
genomsnitt	ett medelvärde för många personer
bli lurad	när någon är ohederlig mot dig

Läsförståelsefrågor

1. Vad betyder social tillit i texten?
 1. Att man bara litar på sin egen familj.
 2. Att man litar på människor i allmänhet, inte bara på familj och vänner.
 3. Att man aldrig litar på någon.
2. Vad gör SOM-institutet vid Göteborgs universitet?
 1. De säljer kaffe på kaféer.
 2. De mäter tilliten i Sverige.
 3. De passar barnvagnar utanför kaféer.
3. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Forskarna kallar Sverige ett "höglitarland".
 2. I Sverige litar alla människor på alla.
 3. Tilliten är lika hög hos alla grupper i Sverige.
4. Texten berättar om ett litet bord vid vägen utan någon som passar det. Förklara med egna ord hur det fungerar.
5. Varför skriver texten "en vanlig förklaring är" om varför tilliten är hög?

Diskussionsfrågor

- Litar du på människor du inte känner? När gör du det, och när gör du det inte?
- Skulle du lämna en barnvagn eller en väska utanför en affär där du kommer ifrån? Varför eller varför inte?
- Finns det oövakade bord eller butiker där man betalar själv där du kommer ifrån?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta om en gång då du litade på en främling, eller då en främling hjälpte dig. Vad hände?